

Institut Català de la Salut
Gerència Territorial Tarragona

Implicació de l'Atenció Primària en la sospita inicial del malalt amb Insuficiència cardíaca

Baltasar Rull Pelleja

EAP Torreforta, Tarragona

Nov-2013

Què pot / què ha fer el metge d'AP

- L' Insuficiència Cardíaca (IC) és una Síndrome
- que inclou nombrosos símptomes i signes
- que de forma aïllada , per cada un d'ells
  - variable Sensibilitat
  - escassa Especificitat
- l' estudi inicial afecta elevat nombre de pacients.

El Rol de L'AP és

- **Valorar adequadament** aquests símptomes i signes
- Mitjançant :
  - Adequada anamnesi .
  - Minuciosa exploració .
  - Us i interpretació adequada de
Analítica Bàsica / Rx / ECG

- per tal de seleccionar, filtrar pacients
- alta probabilitat de tenir una ICC
- poder pasar-los al següent nivell (Hospitalari)

- confirmar diagnòstic

- buscar etiologia

- tractament específic

KT, AGC, Cir , Trasplament

- Procés agut -> Urgències

- Inici és insidiós - > A.P.

Llista espera (varis dies), cal assegurar que

sempre el veurà un metge

- **El cribatge el fa infermeria**

- Cal ensinistrar infermeria en la interpretació

- símptomes i signes més habituals

Repàs i unes reflexions

- Cada un dels símptomes
- aspectes forts / febles o millorables
- tot aixó en no més de 20 minuts.
- aixó espero . . . . .

INSUFICIÈNCIA CARDÍACA - DEFINICIÓ

Es una S. Clínic complexa

Conseqüència de canvis

- hemodinàmics , neurohormonals , moleculars
estructurals i / o funcionals

Que disminueixen la capacitat del cor
per omplir-se o ejectar sang

- Caracteritzat per
  - intolerància a l' exercici
  - retenció de líquids
  - l' augment de la morbimortalitat

1-. **Síntomes típics** d'ICC en repòs o durant l'exercici

Díspnea / edemes

2-. **Existència d'algun signe** típic

3 -. **Analítica** que exclogui altres causes

4 -. **Rx i / o ECg** alterat

5 -. Evidència objectiva de problema

estructural o funcional (Etiologia-Eco)

6 -. Resposta favorable al tractament

- si el diagnòstic és dubtós

- No hauria de passar en primària ?? (excepcional)

Questionari Standard

Cap totalment útil

Criteria de Framingham

Sensibilitat 55-60 % . Especificitat 90%

	Criteria Majors	-Criteria Menors
Síntomes	<ul style="list-style-type: none"> - Dispnea paroxística nocturna (DPN) - Ortopnea 	<ul style="list-style-type: none"> -Dispnea d'esforç - Tos nocturna
Signes	<ul style="list-style-type: none"> - Pressió venosa aug. -Ingurgitació jugular -Reflux hepato-jugular 	<ul style="list-style-type: none"> Edema maleolar Hepatomegalia
Auscultació	<ul style="list-style-type: none"> - Raneres crepitants - Ritme de galop- 3 R 	<ul style="list-style-type: none"> -Taquicardia =>120
Rx Torax	<ul style="list-style-type: none"> - Edema Agut Pulmó -Cardiomegalia 	<ul style="list-style-type: none"> Vessament pleural
Tractament	<ul style="list-style-type: none"> - Perdua de pes > 4.5 kg despres tractament 	

2 Criteria Majors o 1 de Major i dos de menors

Els menors sols son valits se s'exclouen altres causes

Dispnea d'esforç-1

“em canso” “em tapo” “m'ofego”

DD astènia, dolor dorso-lumbar, dolor al genolls

- Cal utilitzar **altres paraules** (bufar, rebufar)
- Si s'identifica com autèntica dispnea cal

Posar-li **grau d'intensitat**

- Dispnea de Grans, moderats, petits esforços
- Posar **exemples de vida diària** .

Caminar per carrers coneguts

per la Rambla , C. Unió, Pujada Catedral

Dispnea d'esforç-2

- Dispnea de tan sols vestir-se / despullar-se
anar al WC
- S'acompanya de tos " pitos al pit " ? Refluxes ?
- Evolució en el temps

Ortopnea

- És la dispnea que apareix de forma immediata al posar-se en decúbit .
- Desapareix a l'axecar el cos i / o sentar-se.
- El pacient dorm assegut en una cadira / sillón

Dispnea paroxística nocturna (DPN)

- És l' atac sobtat de dispnea durant la nit
- Desperta al pacient
- sovint s'associa a tos persistent i broncoespasme .

DD. Crisi d' ansietat.

Tos nocturna

- És absolutament inespecífica
- excepte si s'acompanya de dispnea nocturna
- DD - asma nocturna (al.lèrgia a la pols de casa)
- - Reflux G-E / ull lecas !!

Consideracions sobre la Dispnea

- 1-. La DE **es sensible 87 %**
tots el pacients tenen dispnea
- 2-. Però **poc específica 50 %** - hi ha altres causes.
- 2 -. L' **ortopnea és més Sensible**
- 3-. Tan sols la **DPN i la Ortopnea** són criteris M de
- Framingham
- 4-. La D. d'esforç es criteri menor

	Criteris Majors	-Criteris Menors
Síntomes	<ul style="list-style-type: none"> - Dispnea paroxística nocturna (DPN) - Ortopnea 	<ul style="list-style-type: none"> -Dispnea d'esforç - Tos nocturna
Signes	<ul style="list-style-type: none"> - Pressió venosa aug. -Ingurgitació jugular -Reflux hepato-jugular 	<ul style="list-style-type: none"> Edema maleolar Hepatomegalia
Auscultació	<ul style="list-style-type: none"> - Raneres crepitants - Ritme de galop- 3 R 	<ul style="list-style-type: none"> -Taquicardia =>120
Rx Torax	<ul style="list-style-type: none"> - Edema Agut Pulmó -Cardiomegalia 	<ul style="list-style-type: none"> Vessament pleural
Tractament	<ul style="list-style-type: none"> - Perdua de pes > 4.5 kg despres tractament 	

2 Criteris Majors o 1 de Major i dos de menors

Els menors sols son valits se s'exclouen altres causes

Punts forts

- Múltiples consultes i en teoria la coneixem bé
- Si no es així és fàcilment ensinistrable
- Podem utilitzar pacient simulat

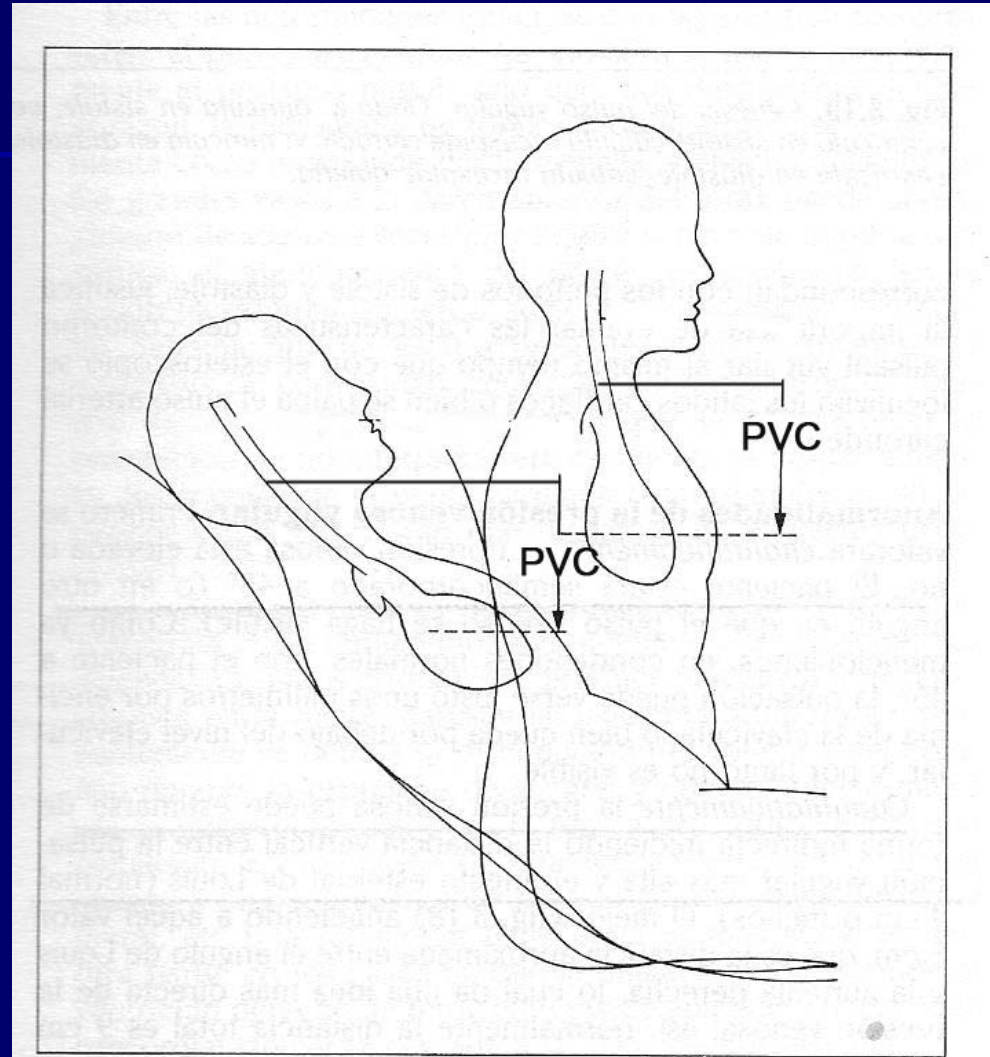
Punts Febles

- Explicació < - - - > Interpretació subjectiva
- El pacient utilitza paraules que cal saber interpretar.

Signes de Pressió Venosa Central Elevada

- Jugular interna / Externa ??- consells variables
- decubit a 45° - coll relaxat
- Si la Pvc es normal, les venes quasi no són visibles.
- Si és clarament visible és patòlogic
- Reflux Hepato-jugular
- Si és lleuger cal apretar fe forma sostinguda 10-15 ''
- regió periumbilical- Hipoc. dret

Punts forts :

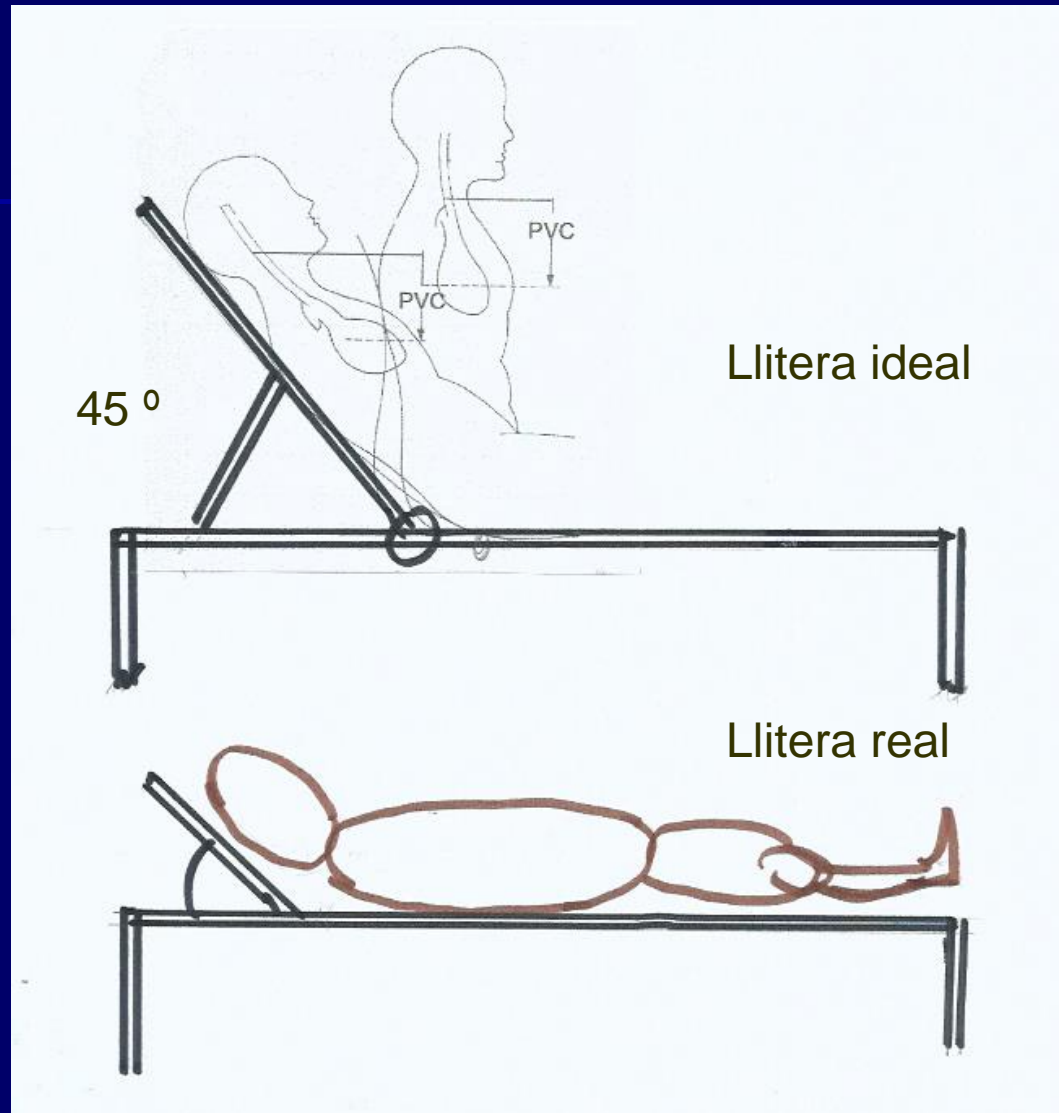
- No cal cap aparell.
- En teoria és senzill.

Però (Punts febles)

- cal ensinistrament,
les lliures actuals fan difícil la valoració
- caràcter subjectiu, diferències inter-observador.

Consideracions

- si és clarament (+) són 2 punts de Criteris Majors
- en teoria senzill .. Però a la pràctica .....

Signes de Edema perifèric- Edemes

- simètrics, parts declius (dors del peu, zona maleolar)
si enllitament zona sacra.

- No disminueix o augmenta amb l'exercici

Punts Forts

- en teoria senzill de detectar , em veiem molts.... però...

Punts Febles

- **Sensibl. Moderada**, cal que el procés estigui evolucionat.
- **Espe. Molt baixa** – és un símptoma molt freqüent per varius, immobilitat, Ca-antagonistes.

Consideracions

- Síntoma molt freqüent
- Però de forma aïllada
té escàs valor per al diagnòstic ICC
- Es considera **Criteri menor**.

-Hepatomegalia

- Sol precedir als edemes
- Sols es detecta a la palpació si és intens.
- Bastant subjectiu amb
notables diferències inter-observador
- És considera **Criteri menor**.

	Criteria Majors	-Criteria Menors
Síntomes	<ul style="list-style-type: none"> - Dispnea paroxística nocturna (DPN) - Ortopnea 	<ul style="list-style-type: none"> -Dispnea d'esforç - Tos nocturna
Signes	<ul style="list-style-type: none"> - Pressió venosa aug. -Ingurgitació jugular -Reflux hepato-jugular 	<ul style="list-style-type: none"> Edema maleolar Hepatomegalia
Auscultació	<ul style="list-style-type: none"> - Raneres crepitants - Ritme de galop- 3 R 	<ul style="list-style-type: none"> -Taquicardia =>120
Rx Torax	<ul style="list-style-type: none"> - Edema Agut Pulmó -Cardiomegalia 	<ul style="list-style-type: none"> Vessament pleural
Tractament	<ul style="list-style-type: none"> - Perdua de pes > 4.5 kg despres tractament 	

2 Criteria Majors o 1 de Major i dos de menors

Els menors sols son valits se s'exclouen altres causes

Auscultació Aparell Respiratori

- Estertors crepitants.
- La pròpia del vessament pleural .
- En general l' auscultació respiratòria

Consideracions

- Forma part dels coneixements i habilitats que tot professional d' AP ha de tenir
- És criteri Major

Auscultació Cardíaca

- 3 er. / ritme de galop , 4 soroll.
- En general l'auscultació cardíaca.

Punts forts

Reflexionem .....

Punts febles

- Continuem reflexionant ... els Metges d'AP en sabem prou ??
- El coneixement teòric probablement es té .. Però .....

Consideracions

- El 3 i ritme galop són Criteris Majors

	Criteris Majors	-Criteris Menors
Síntomes	<ul style="list-style-type: none"> - Dispnea paroxística nocturna (DPN) - Ortopnea 	<ul style="list-style-type: none"> -Dispnea d'esforç - Tos nocturna
Signes	<ul style="list-style-type: none"> - Pressió venosa aug. -Ingurgitació jugular -Reflux hepato-jugular 	<ul style="list-style-type: none"> Edema maleolar Hepatomegalia
Auscultació	<ul style="list-style-type: none"> - Raneres crepitants - Ritme de galop- 3 R 	<ul style="list-style-type: none"> -Taquicardia =>120
Rx Torax	<ul style="list-style-type: none"> - Edema Agut Pulmó -Cardiomegalia 	Vessament pleural
Tractament	<ul style="list-style-type: none"> - Perdua de pes > 4.5 kg despres tractament 	

2 Criteris Majors o 1 de Majors i dos de menors

Els menors sols són valits se s'exclouen altres causes

Radiologia - Rx torax

- 1-. Cardiomegalia , **Índex Cardio-Toràcic** $CT > 0.5$
- 2 -. Vessament pleural.
- 3 -. Signes de redistribució .
    Augment proporcional de la trama superior (**es mesura ?**)
- 4 -. Linees A i B de Kerley .
- 5 -. Imatge Pseudo-tumoral interlobar transitòria
- 6 -. Imatge en ales de papellona (Edema Agut Pulmó)

Radiologia -Rx torax- consideracions

L'índex C-T elevat es considerat Criteri Major .. Però ...

en el segle del Eco es útil encara ... ??

- El vessament pleural es Criteri menor .

- Podem veure veure mutuament les imatges Hosp -- Caps,, ???

- Les imatges Rx estan informades..... Cal.... ??

- Podem consultar les Rx dubtoses ?????

- En revisió sistemàtica de 1996-publicada en Uptodate

-La redistribució -> augment de precarga   S - 60 %   E- 60 %

-Cardiomegalia (!) -> Disminució Fe   S - 50 %   E- 79 %

	Criteria Majors	-Criteria Menors
Síntomes	<ul style="list-style-type: none"> - Dispnea paroxística nocturna (DPN) - Ortopnea 	<ul style="list-style-type: none"> -Dispnea d'esforç - Tos nocturna
Signes	<ul style="list-style-type: none"> - Pressió venosa aug. -Ingurgitació jugular -Reflux hepato-jugular 	<ul style="list-style-type: none"> Edema maleolar Hepatomegalia
Auscultació	<ul style="list-style-type: none"> - Raneres crepitants - Ritme de galop- 3 R 	<ul style="list-style-type: none"> -Taquicardia =>120
Rx Torax	<ul style="list-style-type: none"> - Edema Agut Pulmó -Cardiomegalia 	Vessament pleural
Tractament	<ul style="list-style-type: none"> - Perdua de pes > 4.5 kg després tractament 	

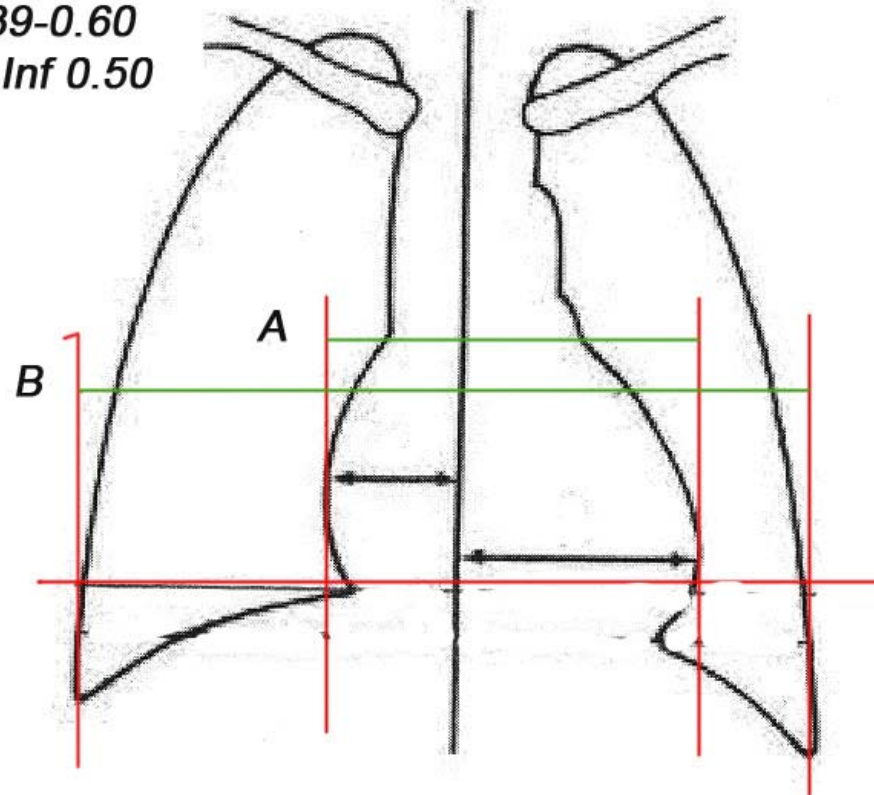
2 Criteria Majors o 1 de Majors i dos de menors

Els menors sols son valits se s'exclouen altres causes

Este índice debe ser de 0.50 o menos en personas mayores de cinco años, de 0.39 a 0.60 desde el segundo al quinto años, y de 0.49 a 0.64 durante el primer año. Se considera cardiomegalia cuando es mayor de 0.50.

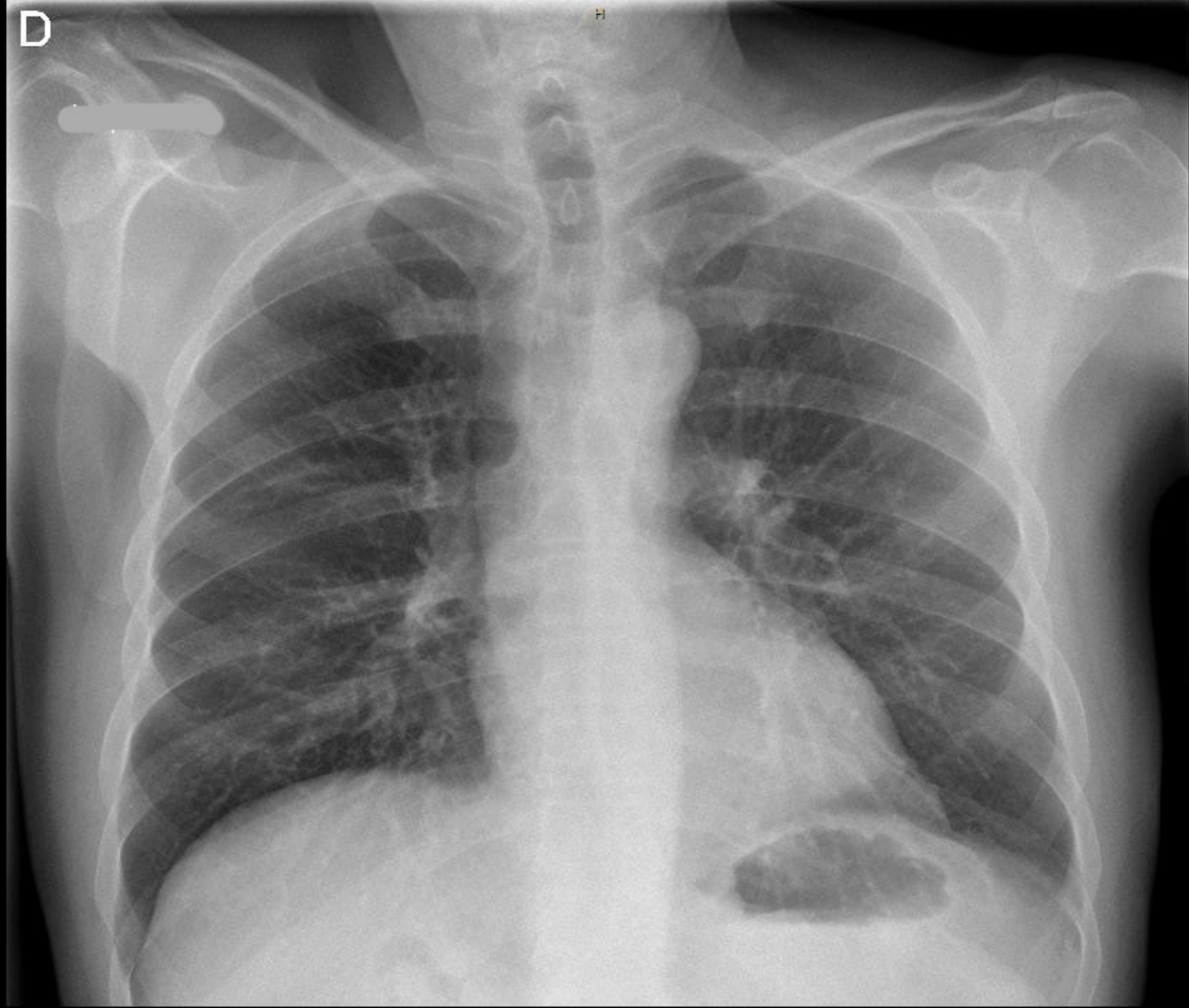
$$\text{INDICE CT} = A / B$$

1 a = 0.49-0.64
2-5 = 0.39-0.60
mes 5 a Inf 0.50

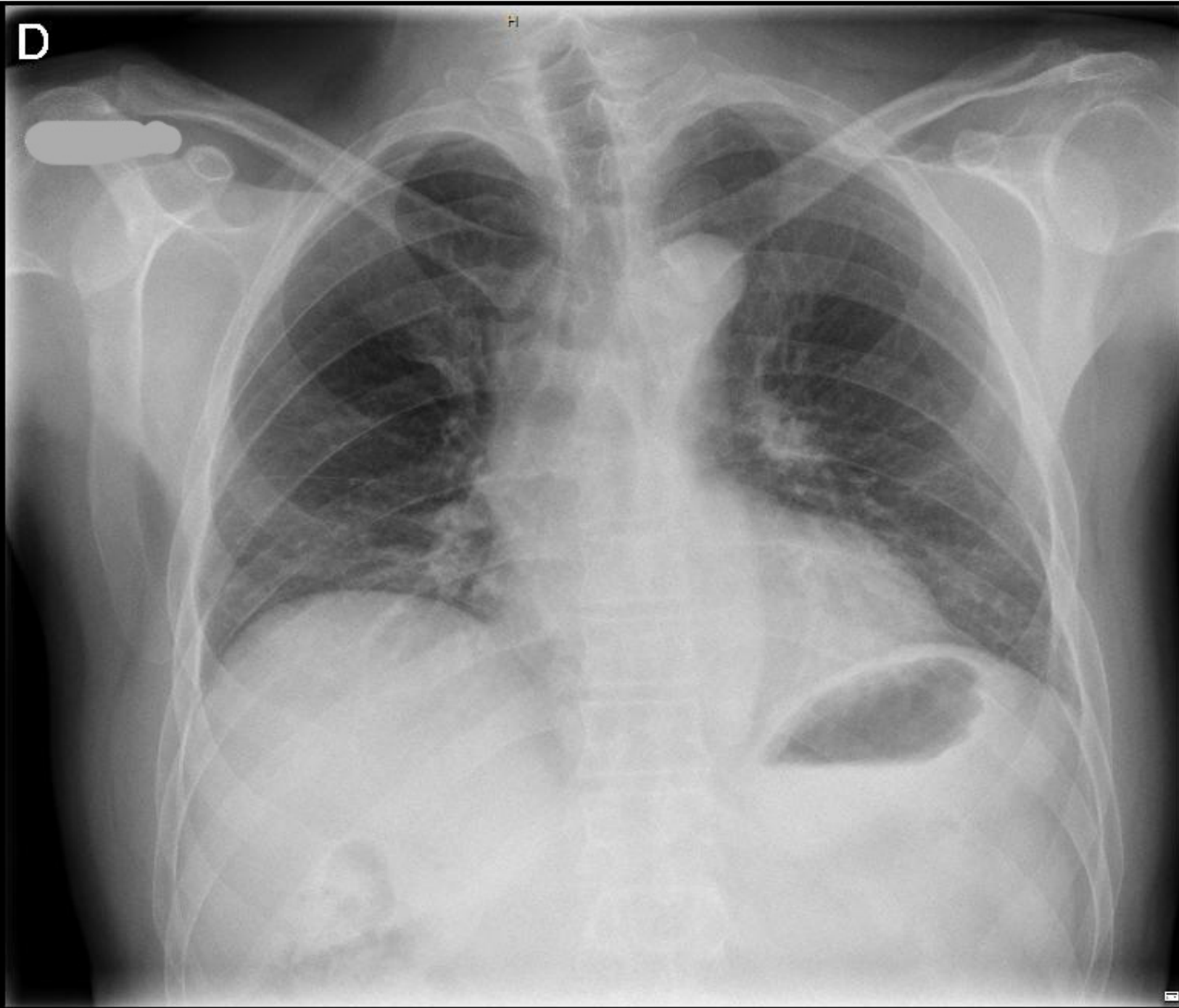

D

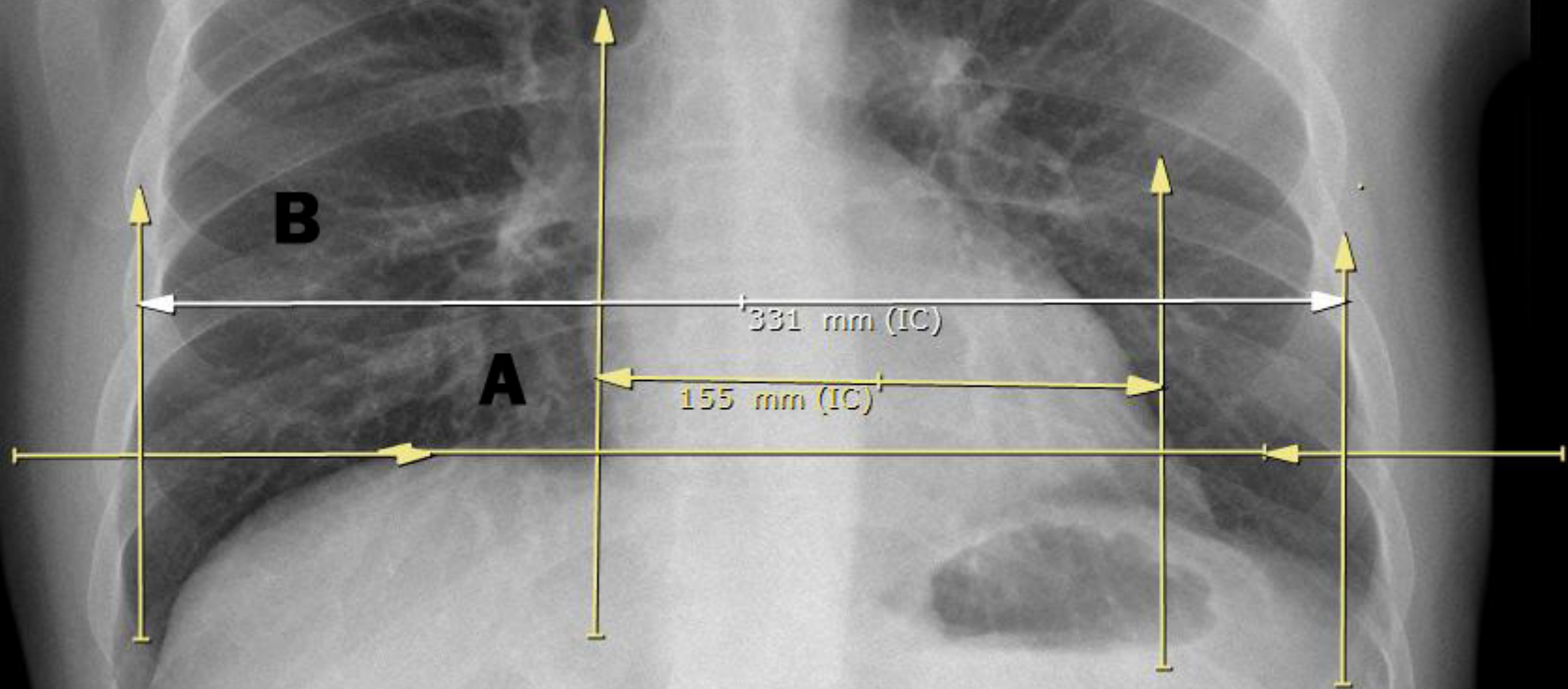

D

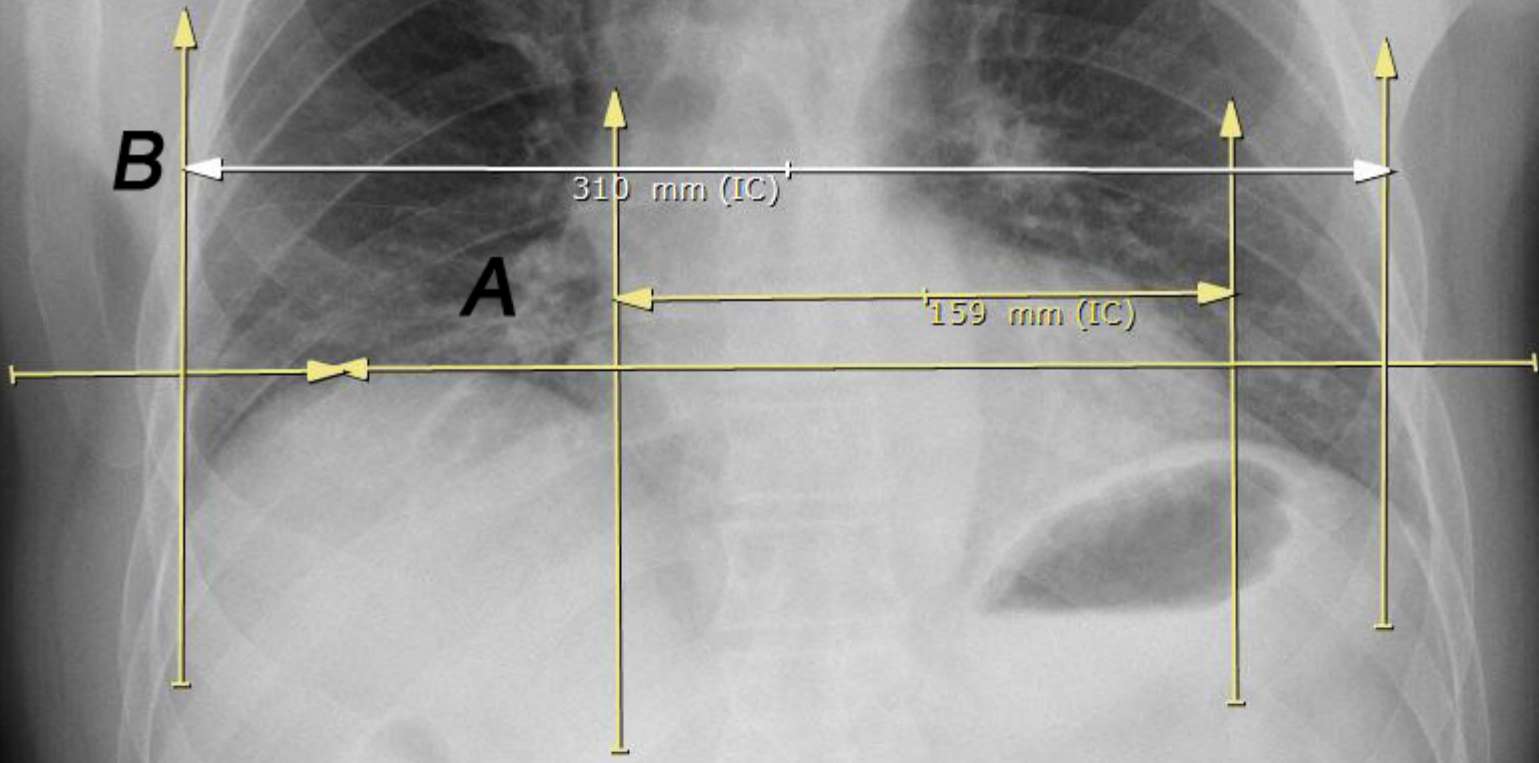
D

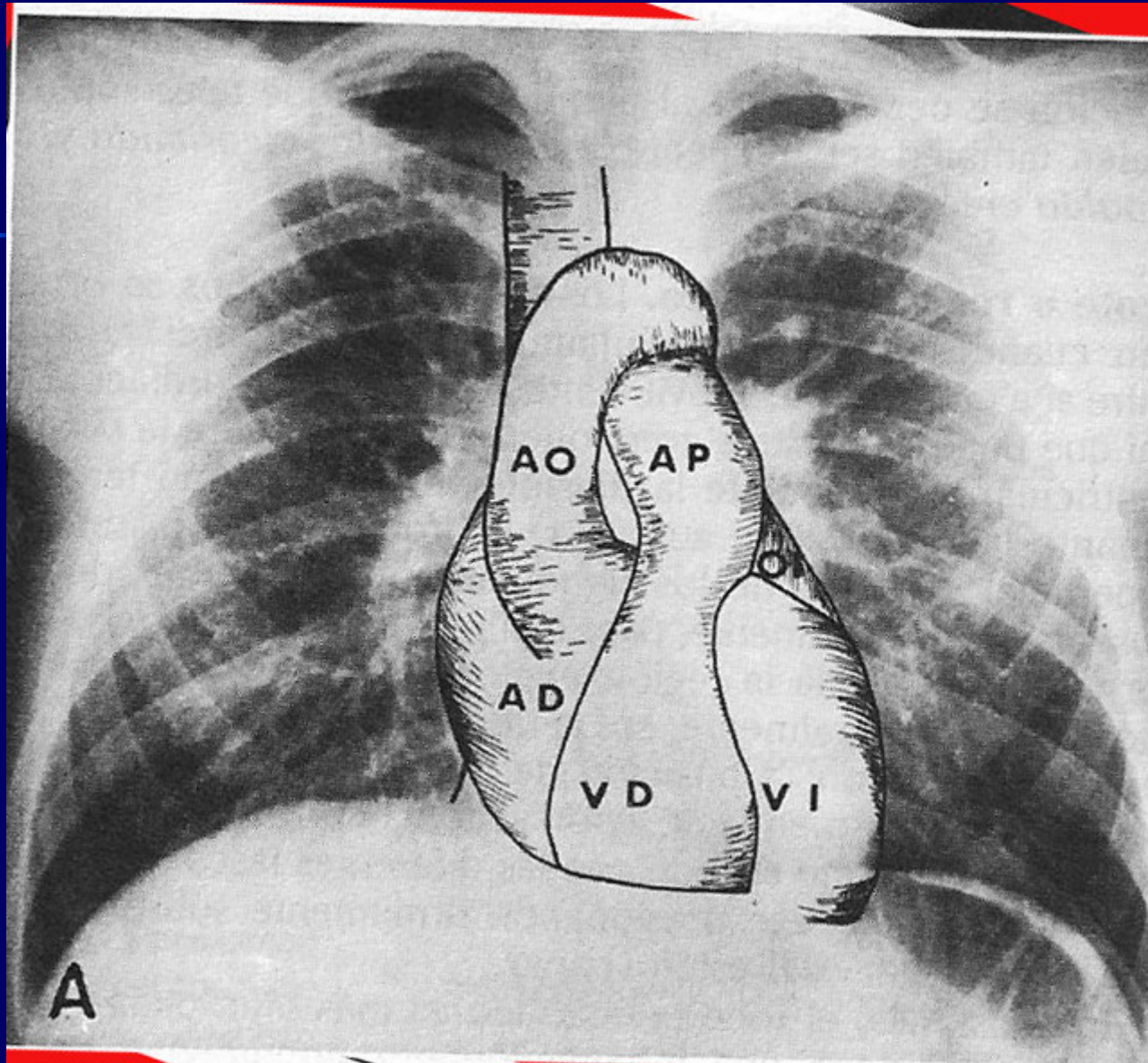
$$A / B = 0.46$$

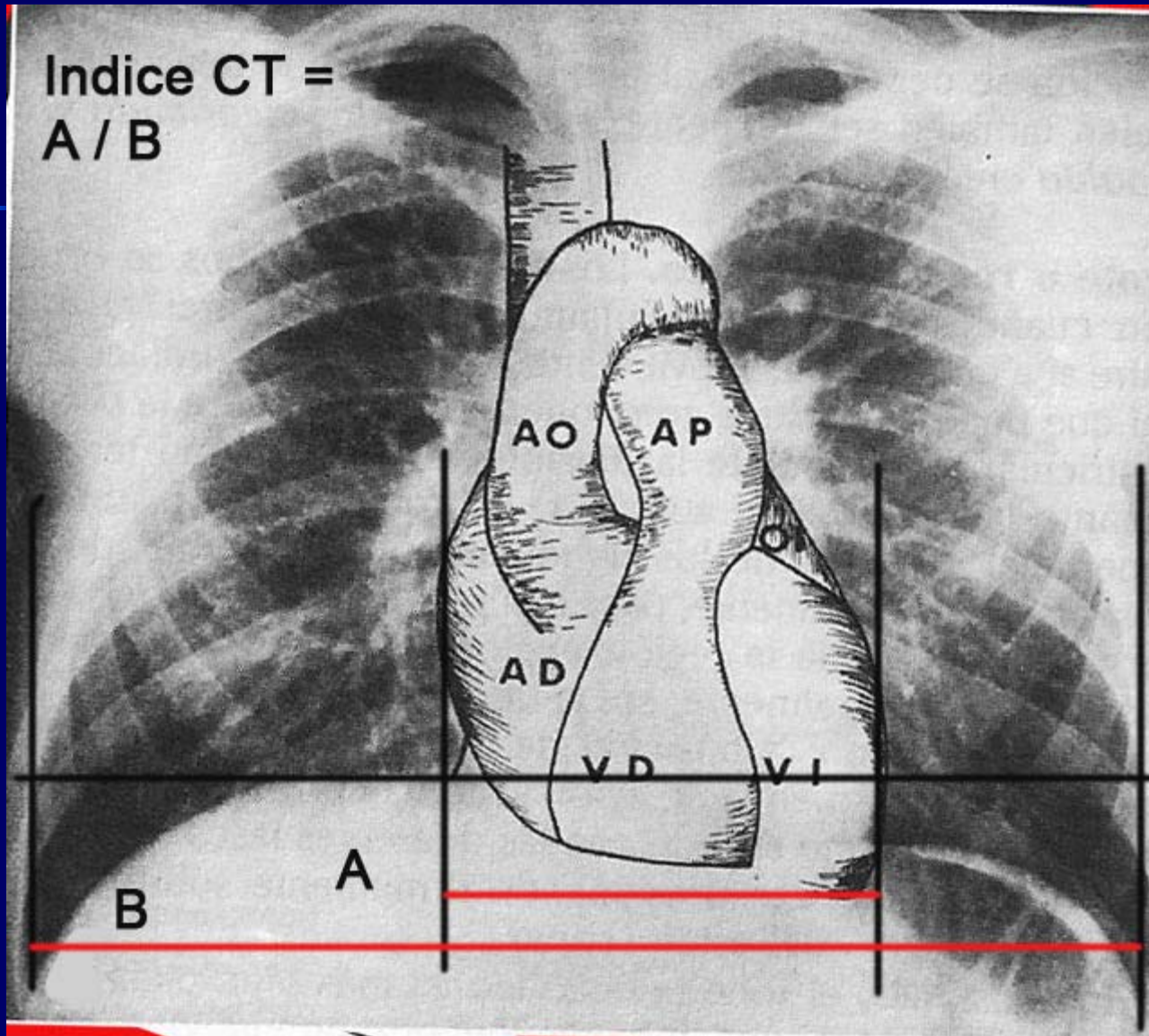
D

$A / B = 0.51$

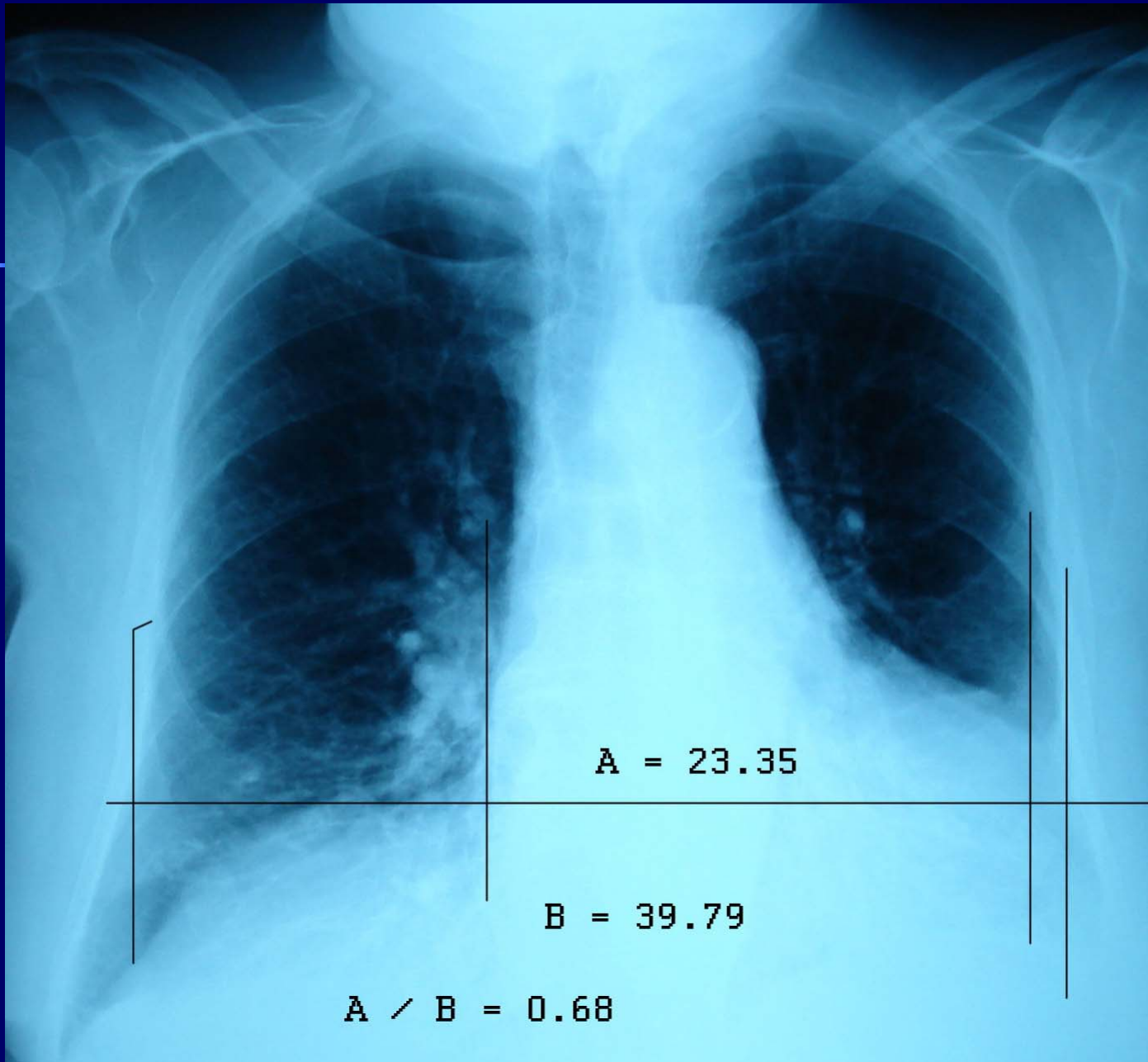

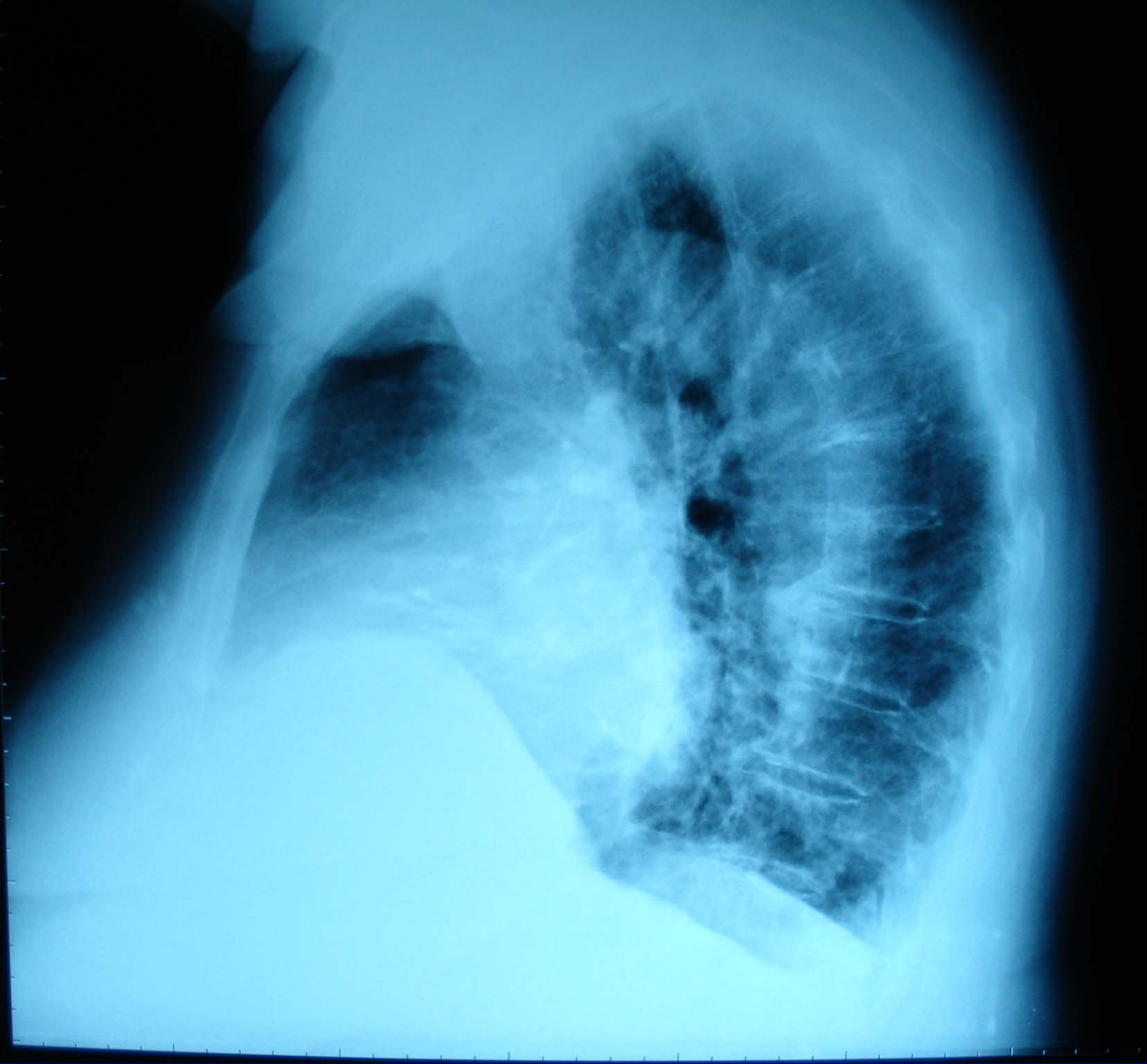
Indice CT =
A / B

Anàlisi ECG

Alguns patrons són compatibles amb ICC

- Fibril·lació auricular
- Bloqueig de Branques -BRI- HBA - BRD
- Signes de CVI (Cornell, Sokolow ,Score de Romhilt-Estes
- Signes de Necrosi
- Alteraciones de la repol

Consideracions

- Els ECG estan incorporats a l' Ecap ?? (no a tot arreu)
- Podem consultar els ECG dubtosos ??

Cal fer una Analítica

- Perfils bàsic , hepàtic, renal
- Descartar anèmia .
- Funció hepàtica.
- Funció renal, filtrat , albuminúria, Ions .
- Funció tiroidea.

Conclusions finals

Diagnostic amb alta probabilitat de tenir una ICC

- 1-. Síntomes compatibles
  - No és suficient Dispnea d'esforç
- 2-. Algun signe dels compatibles.
- 3-. Analítica realitzada, Excloure altres causes.
- 4-. Un RX i / o ECG alterat.

Aquest es el pacient amb alta probabilitat de tenir una ICC
que cal derivar i ser estudiant en un breu plaç

Pero... aquest es ja un altre apartat

Us de BNP a primària . ??????

Institut Català de la Salut
Gerència Territorial Tarragona

**MOLTES
GRÀCIES!!!**

Institut Català de la Salut
Gerència Territorial Tarragona

En el pacient ancià

- Tot es mes atípic i inespecífic
- tos seca, debilitat, insomni, astènia . . . . .

Classe funcional de la NYHA

- **Classe -1**
  - Asimptomàtic del tot . - - - - -
- **Classe -2**
  - Limitació tan sols amb l' esforç
- **Classe-3**
  - Limitació amb mínims esforços,
  - Dispnea de vestir-se / anar al WC
- **Classe 4**
  - Dispnea de repòs, equival a ingressat i totalment descompensat.

Consideracions sobre la classificació de la NYHA

- 1-. És subjectiva, no correspon amb la FE
- 2-. És variable segons el grau de descompensació
- 3-. Sovint és utilitzada en els informes per
  - valorar graus de dependències
  - valorar invalideses
  - indemnitzacions